WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ROK III WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNIA 1928 R. NUMER 15

MIĘDZYNARODOWA UNJA CHEMJI CZYSTEJ I STOSOWANEJ

Panująca w ostatniem dziesięcioleciu tendencja zwoływania międzynarodowych kongresów, zjazdów, konferencyj i t. d. nie mogła oczywiście ominąć chemji i przemysłu chemicznego. Jak wiadomo — już przed wojną odbywały się w czteroletnich odstępach chemiczne kongresy, służące zaznajamianiu bardzo licznych uczestników z postępami wiedzy chemicznej. W czasie wojny, w związku z podziałem świata na dwa walczące ze sobą obozy, w zespole państw koalicyjnych zawiązana została współpraca na terenie chemji; odpowiednia organizacja, zmierzająca początkowo do bardzo utylitarnych celów wojskowych, przekształciła się z czasem w Międz. Unję Chemji Czystej i Stosowanej ze stałym sekretarjatem w Paryżu. Do Unji mogły należeć zjednoczenia chemiczne wszelkich krajów oprócz Niemiec, Austrji i Rosji.

Unja urządza doroczne konferencje, z których przedostatnia, w r. 1927, odbyła się w Warszawie. Konferencja tegoroczna odbyła się w Hadze, w okresie 18 — 23 lipca, w nastroju dość powszechnego niezadowolenia i krytyki z osiągniętych rezultatów. Należy bowiem stwierdzić, że ogólny plon działalności Unji, w stosunku do uruchomionego aparatu, jest dość nikły. Pochodzi to zapewne z braku udziału Niemców, a także ze specyficznych właściwości kierowników centrali paryskiej, którzy okazali się dobrymi administratorami, lecz którzy nie potrafili natchnąć organizacji duchem pogłębionych badań naukowych.

Zadaniem dorocznych zjazdów jest koordynacja oraz uzgadnianie prac i poczynań chemików różnych krajów. Trzeba istotnie przyznać, iż pewne pozytywne rezultaty zostały osiągnięte przez Unję w zakresie takich spraw (powierzonych specjalnym komisjom) jak: porozumienie co do nomenklatury związków chemicznych zwłaszcza organicznych, ujednostajnienie metod badań termochemicznych i t. p.

Wprawdzie i w tych dziedzinach praca posuwa się powoli, a uczeni wymieniają między sobą okolicznościowe „notatki", „przyczynki" i „odpowiedzi", niepozbawione wzajemnej uszczypliwości i zjadliwości. Ale jest to zjawisko dobrze znane, że nigdy między politykami dwóch skrajnych obozów niema tak głębokich antagonizmów, jak między dwoma uczonymi, z których np. jeden znalazł współczynnik 0,88895, a drugi — 0,88897, choćby wiarogodność obydwu tych cyfr była minimalna, a ich znaczenie rzeczowe jeszcze mniejsze...

Gorzej jest z pracami komisyj Unji, które mają mniej sprecyzowane zadania, jak np. komisje: hygieny przemysłowej lub patentowa. Specjaliści z tych dziedzin są wogóle nieliczni, a więc nie zjawiają się na konferencjach; w posiedzeniach komisji biorą udział ludzie przypadkowi, słabo obznajmieni z tematem. Rezultaty posiedzeń graniczą często z humorystyką. Tak np. w czasie konferencji haskiej komisja hygieny przemysłowej była zupełnie bezradna wobec dwóch wykluczających się wzajemnie memorjałów, dotyczących możliwości zatruwania robotników w fabrykach barwników. Z jednej strony — teza francuska głosiła zupełny brak niebezpieczeństwa dla zdrowia pracowników, zajętych przy wytwarzaniu barwników; z drugiej — teza amerykańska podkreślała szczególne niebezpieczeństwo wszelkich barwników, półproduktów i środków pomocniczych. Wobec tego, że komisja składała się przeważnie z ludzi niekompetentnych, rozeszła się nie ustaliwszy, czy chlor i anilina są istotnie zupełnie niewinnymi czynnikami (jak to twierdzą Francuzi) lub czy też amonjak i nitronaftalina są istotnie gwałtownemi truciznami (jak to twierdzili przedstawiciele Stanów Zjednoczonych)?

Wyrazem nastrojów „przesileniowych" w Unji były uchwały konferencji: aby urządzać odtychczas konferencje co dwa lata (następna ma się odbyć w roku 1930 w Liege) oraz aby powrócić do urządzania naukowych kongresów chemicznych, z których pierwszy ma się odbyć w Madrycie w r. 1932.

Należy wspomnieć na zakończenie, że do Hagi zaproszony został szereg chemików niemieckich, austryjackich i rosyjskich. Niektórzy z nich skorzystali z zaproszenia; jako wybitniejszych można wymienić: prof. F. Habera z Berlina i prof. Ipatjewa z Piotrogrodu.

STAN TRAKTATÓW HANDLOWYCH NIEMIEC

Sprawa rokowań handlowych polsko-niemieckich, po długotrwałej przerwie, zaczyna się znowu aktualizować. Interesującem więc będzie zbadanie obecnej sytuacji w dziedzinie zawartych już przez Niemcy umów handlowych.

Najintensywniejszy okres rozbudowy systemu i sieci traktatów handlowych przypada na r. 1926, gdyż samodzielna polityka Niemiec mogła się była rozpocząć dopiero od r. 1925, po wygaśnięciu 5-letniego terminu jednostronnego na rzecz aljantów największego uprzywilejowania.

Umowy, układy i traktaty handlowe zawarła Rzesza Niemiecka z następującemi państwami:

1924	1925	1926	1927
	Belgja (4. IV. 25-2. X. 25)	Afganistan (3. III. 26-14. IX. 26)	
Grecja (3. VII. 24-12. VI. 25)	Grecja (15. V. 25-12. VI. 25)	Albanja (25. VIII. 26)	
Anglja (2. XII. 24-8. IX. 25)	Italja (31. X. 25-16. XII. 25)	Danja (20. III. 26-19. VII. 26)	Francja
	Holandja (26. XI. 25-10. IX. 26)	Italja (9. XII. 26-25. I. 27)	
		Finlandja (26. VI. 26-30. XII. 26)	
	Norwegja (11. IV. 25-15. IX. 25)	Łotwa (28. VI. 26-1. XII. 26)	Japonja
Austrja (12. VII. 24-7. IV. 25)	Austrja (3 X. 25-16 XII. 25)	Austrja (21. V. 26-24. VII. 26)	Jugosławja
Siam (28. II. 24-14. II. 25)	Rosja (12. X. 25-12. III. 26)	Portugalja (20. III. 26-1. VI. 26)	
	Turcja (13. XII. 25-25. III. 26)	Szwecja (14. V. 26-1. VIII. 26)	Turcja (12. I. 27-)
		Szwajcarja (14. VII. 26-1. I. 27)	
		Hiszpanja (7. V. 26-1. VI. 26)	

Nasuwa się jednak konieczność uzupełnienia wielu dotychczasowych umów, lub usunięcia nieporozumień, powstałych na tle wykładni i stosowania traktatów obowiązujących. Sprawy te przedstawiają się, jak następuje:

Kraj	Stosunek obecny	Cel rokowań
Austrja	Szereg umów od r. 1921	Rewizja w dziedzinie stawek celnych konwencyjnych
Czechosłowacja	Tymczasowy traktat z 1925 r. obowiązujący od 25 marca 1926 r.	Konieczny traktat ostateczny taryfowy. Rokowania przerwane w grudniu 1927.
Estonja	Tymczasowy układ z r. 1923 obowiązujący od 5 września 1924 r.	Konieczność traktatu ostatecznego, taryfowego. Trudności żądania odszkodowań za majątki niemieckie wywłaszczone, groźba wojny celnej wobec wprowadzanych w Estonji ceł maksymalnych.
Hiszpanja	Traktat handlowy z r. 1926 bezterminowy, od czerwca 1927 r. może być wypowiedziany w każdej chwili z terminem 3-miesięcznym.	Usunięcie nieporozumień na tle stosowania przez Hiszpanję ograniczonej klauzuli największego uprzywilejowania. Narazie zatarg usunięty dekretem Królewskim.
Italja	Traktat z r. 1925 i uzupełnienie doń z dn. 9.XII.26 r. Na lat 5.	Usunięcie zatargu na tle utrudnień wwozu do Italji. (Battaglia economica). Długie próby umowy—bez skutku. Niemcy proponują oddanie zatargu sądowi rozjemczemu.
Węgry	Prowizorjum z r. 1920.	Konieczność traktatu właściwego.
Kanada	Beztraktatowy stosunek.	Zatarg o cła niemieckie od mąki. Niechęć Kanady do rokowań.
Litwa	Traktat podpisany w r. 1928, obowiązujący dopiero od 5 maja 1928 r. Dwuletni.	Długie próby zawarcia nowego traktatu taryfowego dotychczas bezskuteczne.
Meksyk	Traktat z r. 1883. Wymówiony przez Meksyk 21 października 1926 r. prolongowany dwukrotnie. Ostatnio do końca r. 1928.	Konieczność zawarcia nowego traktatu.
Rumunja	Bez traktatu. Faktyczne największe uprzywilejowanie.	Konieczność zawarcia traktatu. Trudności — Rumunja domaga się odszkodowania za emisję not przez „Banca Generale"
Grecja	Traktat z r. 1925 trzechmiesięczny, z możnością wypowiedzenia na 3 miesiące.	Konieczny traktat trwały. Trudności ze strony Grecji w sprawie § 18 aneksu do VIII części traktatu Wersalskiego.

MIESZANKI SPIRYTUSOWO - BENZYNOWE DO NAPĘDU MOTORÓW W CZECHOSŁOWACJI.

Jak donosi Państwowy Instytut Eksportowy, mieszanki spirytusowo-benzynowo-benzolowe do napędu samochodów, które już od szeregu lat znajdują znaczne zastosowanie we Francji (t. zw. „Carburant-National"), w Niemczech („Reichskraftstoff", „Monopolin" i inne), i których próby zastosowania zostały zapoczątkowane, z pomyślnemi rezultatami, również i u nas, znajdują znaczny zbyt w Czechosłowacji. T. zw „Dynalkol" (mieszanka spirytusowo-benzolowa) w Czechosłowacji wykazuje znaczny rozwój konsumcji, jak wskazują dane następujące:

Rok 1927	Rok 1926	Różnica
52.454 hl.	38.722 hl.	+ 13.732

Zapotrzebowanie na r. 1928 jest obliczone w wysokości ok. 53 — 54 tys. hl. Oczywiście wpływa to na zmniejszenie zapotrzebowania importowanej benzyny, a więc oddziałać może w przyszłości i na nasz eksport do Czechosłowacji.

KRONIKA

Jak już donieśliśmy wszystkim członkom Związku w sposób Statutem przewidziany — w piątek dn. 3-go sierpnia r. b. odbędzie się w lokalu Związku przy ul. Czackiego 14 w Warszawie, nadzwyczajne Ogólne Zebranie, poświęcone wyborom dwuch radców do Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. Zebranie to odbędzie się o godz. 17-ej w pierwszym terminie, a w razie nieprzybycia przepisanego Statutem quorum — tegoż dnia i w tymże lokalu o godz. 17-ej min. 30 w drugim terminie. Natychmiast po zakończeniu zebrania wyborczego odbędzie się specjalne posiedzenie Związku, poświęcone omówieniu sprawy zorganizowania przy Związku instytucji ubezpieczeniowej.

VIII. Targi wschodnie będą, jak corocznie, wielką manifestacją życia gospodarczego Polski.

Zarząd Targów Wschodnich pragnie i w roku bieżącym skierować uwagę Władz, Urzędów, Instytucyj i najszerszych warstw społeczeństwa na ten ważny etap w rozwoju lwowskich Targów, jakim będzie tegoroczna ich kampanja—zwraca sie zatem do wszystkich członków naszego Związku za pośrednictwem „Wiadomości Przemysłu Chemicznego", z prośbą o podanie możliwie bezzwłocznie imion, nazwisk, pełnych tytułów i adresów kierowników przedsiębiorstw chemicznych. Dane te są potrzebne wydziałowi propagandy celem zaproszenia tych osób na uroczystość otwarcia VIII Targów Wschodnich, która odbędzie się dnia 2-go września 1928.

Francuskie Towarzystwo Okrętowe „Chargeurs Reunis", na skutek umowy z Rządem Polskim, uruchamia linję komunikacyjną, łączącą bezpośrednio Gdynię z Rio de Janeiro, Santos i Buenos Aires.

Nowa linja będzie obsługiwana przez pośpieszne towarowo-pasażerskie okręty 1 kategorji „Krakus" i „Światowid", zaopatrzone w chłodnie i wszelkie nowoczesne urządzenia techniczne.

Podróż z Gdyni do Rio de Janeiro trwać będzie 21 dni, do Santos 22 dni i Buenos Aires 26 dni. Pierwszy odjazd okrętu „Krakus" z Gdyni d. 9 września b. r. Informacje: „Worms et Co", Królewska 10

NA MARGINESIE

Prawidłowe ukształtowanie systemu frachtów kolejowych posiada wielkie znaczenie dla przemysłu, w szczególności zaś dla przemysłu chemicznego, gdzie rozpiętość wartości pomiędzy mało cennemi surowcami a kosztownemi produktami musi znaleźć racjonalne odbicie w stawkach przewozowych. Możnaby postawić tezę, że odpowiednie frachty kolejowe grają niemniejszą rolę w życiu naszej produkcji, niż niezbędna ochrona celna. A jednak musimy z ubolewaniem stwierdzić, że zrzeszone w Związku przedsiębiorstwa chemiczne okazując żywe zainteresowanie sprawami celnemi, zaznaczają jednocześnie niezrozumiałą obojętność dla spraw kolejowych, zwłaszcza zaś dla opracowywanej obecnie nowej taryfy kolejowej!

Rozesłany przez Związek projekt taryfy, opracowany przez Ministerstwo Komunikacji, wywołał tylko wątłe echo: opinje nadesłane przez naszych członków były nieliczne, a częstokroć nie wyróżniały się rzeczowością. Gdy następnie w Ministerstwie Komunikacji trzeba było przeprowadzać dyskusję nad poszczególnemi działami taryfy, dotyczącemi przemysłu chemicznego, zaproszenia Związku, kierowane do poszczególnych przedstawicieli przedsiębiorstw, przeważnie pozostawały bez skutku. Związek musiał samodzielnie bez pomocy zainteresowanych jednostek bronić niektórych postulatów przemysłowych.

Uważamy za swój obowiązek zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwo, wynikające z takiego kwietyzmu.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Ustaw Nr. 66, poz. 610 ogłoszono rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 22 czerwca 1928 r. o ulgach celnych. Mocą tego rozporządzenia elektrody z węgla, nie wyrabiane w kraju, przeznaczone do wyrobu karbidu, azotniaku i żelazo-krzemu (ferrosilicium) mogą korzystać z cła ulgowego w wysokości 10% cła normalnego za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu. Rozporządzenie niniejsze weszło w życie 1 lipca 1928 r. i obowiązuje do 31 grudnia 1928 r. włącznie.

W dzienniku Ustaw R. P. Nr. 65 poz. 599 z dn. 28 czerwca r. b. ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 14 czerwca 1928 r. „o przydzieleniu do kategoryj niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, cieszyńskiej części woj. śląskiego, warszawskiego wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego i wileńskiego, oraz o ustaleniu klas niebezpieczeństwa dla poszczególnych kategoryj niebezpieczeństwa na okres rewizyjny od 1 stycznia 1928 r. do 31 grudnia 1932 r."

W tem rozporządzeniu szczególnie ważny jest przepis, mocą którego każde przedsiębiorstwo (zwłaszcza zaś przedsiębiorstwo prowadzące spór z lwowskim Zakładem Ubezpieczeniowym) ma prawo żądać od Zakładu poddania rewizji dotychczasowego zaliczenia do danej kategorji niebezpieczeństwa. Żądanie to winno być dokonane przed 29 sierpnia r. b.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny	250 „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75 „
„ granulowany za 1 kg % N_2*	1,95 „
Azotan amonowy *	103.60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	275 „
Formalina 30%	220 „
Fosforyty rachowskie surowe	3,50 „
Gliceryna farmaceutyczna 90%	380 „
„ techniczna biała 85-88%	315 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	250 „
Klej skórny	400 „
Krezol	135 „
Kwas azotowy 30° Be. w przel. na 100 % HNO_3	110 „
„ mrówkowy 85%	w złocie 140 „
„ siarkowy 66° Be	w złocie 6,98 „
„ solny bez arsenu	8 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	6,56—7,50 zł.
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	19 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	65 „
Octan sodu	125 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca destylat	295 „
„ „ saponifikat	285 „
Oleum 20%	w złocie 10,55 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	27,50 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62 %*	w złocie 4045 „
Soda amonjakalna	26 „
„ kaustyczna	61 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	10 „
Stearyna	260 „
Superfosfat 16%	13,12—13,76 „
Toluen czysty	103 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50**, zagranicą **zł. 5.00**. Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60**.
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5. Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 — Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. — Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11